

וחומר מטובה שלא נתנה להצבעה בעד אחד ובתור הכי קאמר אשכחן ודאי ספק מנלן פי' אע"ג דבסוטה מנגלגין על ספק זה נבשיל שם עיקר הצבועה בזה על טענת ספק ולכן מנגלגין (ה) מספק דהוי כעין העיקר אבל ממון שטיקר הצבועה אינה בזה אלא על טענת ודאי מנלן שנגלגו על ספק תני דבי ר' ישמעאל גאמרה שבועה בחזן וגאמרה שבועה בפנים כו' והשאל לא מזכירין לו לק"ו אלא מגזירה שזה דבצבועה שבועה ילפינן לכולה מילתא והשאל ילפינן דמנגלגין אפי' על טענת ספק כמו בצבועה אע"ג דבממון לא

בשעה שהיתה שאולה מזה והלה אומר
אני יודע דבי ר' יוחנן **השוכר אומר** שבועה מזה ביום שהיתה שבורה מזה. **בשעה שהיתה שבורה מזה, והלה אומר אני יודע, פטור.**
זה אומר שאולה וזה אומר שבורה ישבע
השוכר ששבורה מזה זה אומר אני יודע וזה אומר אני יודע ואלוקו: **גמ'** שמעת מיניה **מנה לי בידך והלה אומר אני יודע חייב, לימא תהוי תיובתא *דרב נחמן דאיתמר *מנה לי בידך והלה אומר אני יודע רב הונא רב יהודה אמרי חייב רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור כדאמר רב נחמן כגון שיש**

הוא כעין עיקר הצבועה וילפינן נמי דמנגלגין בטענת ודאי אפי' בדבר שאינו דומה (ב) כיון דהויא כעין העיקר כמו בצבועה דמנגלגין כעין העיקר: **השוכר** אומר שכורה מזה והלה אומר אני יודע פטור. ואף על גב דבכל שבועה שומרים המפקיד משביעו מספק שהוא אינו יודע אם נאנסה הכל שאין יודע אם מזה השאלה אין להשיבו מספק דהוי כאלו אומר המשאל ספק לי אם השאלתיך אם לאו שעל וזהו טענה אין השאלה חייב לישבע ועוד דהכל אפי' משאל אומר ברי אמרי' דלית נשבע אלא ע"ג גלגול: **והלה** אומר אני יודע פטור. וא"כ לרב הונא ולרב

אלי
מנה לי בידך והלה אומר אני יודע חייב רב הונא רב יהודה אמרי חייב רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור כדאמר רב נחמן כגון שיש

בשעה שהיתה שאולה מזה . אשאלה מני היום וסכרה מני היום: **חייב** לשלם דברי ושמא ברי עדיף: **ישבע השוכר**. ולקמן פריך מה שטענו לא הורה לו והיא כחובה שבועה זו: יתלוך. קסבר ממון המוטל בספק חולקין: **גמ'** רב הונא ורב יהודה אמרי חייב. ברי ושמא ברי עדיף: **פטור**. אוקי ממונא בחזקת מריה ולא תפקיע מספיקא: **ישע עסק שבועה** ביניכם שנתחייב לו שבוע' בטענתו והוא אינו יכול לישבע דהא אינו יודע קאמר: אלא

לקמן קטז: כ"ג ק"ח.
כטובות יב: לקמן קטז: כ"ג ק"ח. ע"י כ"ג ק"ח.

עסק שבועה ביניהן ה"נ כגון שיש עסק שבועה ביניהן ה"ו עסק שבועה כדרבא דאבר

יהודה דלמרי ברי ושמא ברי עדיף אמאי אלטרין למיתני הכל דפטור דהשאל ברישא אשמועין דברי עדיף להוליא כ"ש הכל דלהחזיק וי"ל דליירי דהנא ברישא דברי עדיף חייב השואל הנא נמי סיפא דכי הוי אפכא דפטור השואל אי נמי דברי דמשאל עדיף מזברי דשואל וכן שמא דמשאל עדיף מדשואל ולהכי אלטרין סיפא לאשמועין דלפילו ברי דשואל דלא חשיב כולי האי עדיפא משמא דמשאל: **לימא** תהוי תיובתא דרב נחמן. וא"כ והא מתניתין מוקי לה בסמוך כסומכוס דלא אזיל בתר חזקה ואי לא היה ממון המוטל בספק חולקין ולהכי לדידיה כי איכא ברי ושמא ברי עדיף אפילו להוליא ורב נחמן כרבנן דלית להו המע"ה אי נמי רב נחמן אחי שפיר כסומכוס דמודה סומכוס היכא דליכא דררא דממונא דהמע"ה וי"ל דלסומכוס דלית ליה ממון המוטל בספק חולקין ס"הו כאלו דתרייהו מוחזקין זו, וכיון דלדידיה אהבי ברי נגד שמא וחייב הכל הכי נמי הוי ליה למימר לרבנן דהאני נמי ברי נגד שמא לכל הפחות לומר שיתלוך: **והלה** אומר אני יודע. דוקא שאומר אני יודע אם הלויתי אבל הלויתי ואינו יודע אם החזיריך לך מתניתין היא בהגוזל בתרא (ב"ב דף ק"ח). דחייב ומ"מ פריך שפיר לרב נחמן ממתניתין דאע"ג דמודה שמכר לו שתי פרות כיון שמחזיר אחת הוא כאלו אומר אני יודע אם השאלתיך אם לאו וכן כפרה אחת כשאינו יודע אם חמה בעודה שאולה: **רב** הונא ורב יהודה אמרי חייב ברי ושמא ברי עדיף. תמה דבריש שור שגנח את הפרה (שם דף מו, ו. ו. ד"ה אפי') אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המע"ה מתי כולל גדול אפילו ניקח אומר ברי ומוציא אומר שמה ואין לומר רב יהודה דהכל כסומכוס והתם איירי אליבא דרבנן דלי לסומכוס אהני ברי לרבנן נמי מהני כדפרישית לעיל ועוד דהכל במנה לי בידך דליכא דררא דממונא לא פליג סומכוס וי"ל דדוקא הכל אית ליה לרב יהודה דברי עדיף דהוי טוב ושמא גרוע אבל גבי ניקח הוי ברי גרוע דלפי שודע שהמזיק לא היה שם ולא יכישנו טוען ברי והשאל של מזיק נמי טוב הוא שלא היה לו לידע ולכן מודה רב יהודה התם דלאו ברי עדיף וא"כ ביש נטחלו (ב"ב דף ק"ה, ושם ד"ה אביי) גבי האומר זה אחי אינו נאמן ומסיק דלמרי חזין אין אנו יודעין וקאמר זאת אומרת מנה לי בידך והלה אומר אני יודע פטור והיכי דייק הא התם מודו כ"ש דפטור לפי שברי שלו גרוע ושמא שלהן טוב שודע שהאחין אין מכירין בו אם הוא אחיהם וי"ל דהתם נמי ירא שמה היום או מחר ישאלו וידעו שטיקרו וכן צ"ל בבית והעלייה (לקמן דף קטז: ושם) אם היה מכיר מקלה אבניו טטלן ומסיק והלה מה עשה אני יודע וקאמר לימא תהוי תיובתא דמ"ד מנה לי בידך כו' פטור משמע דלמ"ד חייב א"כ התם נמי הוי ברי טוב שרגילות להכיר אבניו אפילו אין בהם סימן וכן משמע התם דמוקי לה כש"ש עסק שבועה ביניהן ומתוך שאינו יכול לישבע משלם ואין רגילות להכיר לא משלם כמו ביורשים דלא אמרינן בהו מתוך שאינו יכול לישבע משלם משום דלא הוי להו לידע ומשום הכי נמי בניין אומר ברי ומזיק אומר שמא לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם דלא הוי ליה לידע דהא מודה מקלה הוא שמודה בפרה אבל קשה בפרק קמחא דכרובות (דף יב: ושם ד"ה ר"ה) דפסיק שמואל כרבי שמעון בן גמליאל דאמר היא נאמנת לומר משארתיה נאכסיה וקאמר אביי הא דרב יהודה דאמר מנה לי בידך והלה אומר אני יודע חייב דשמואל היא דפסיק כר"ג והלא רב יהודה ושמואל מודו היכא דברי גרוע ושמא טוב (ג) לא אמר ברי עדיף גבי ניקח והתם ברי ידיה רע ושמא שלו טוב שאינו יודע כלל מתי נאכסה וי"ל דאמר דהא דרב יהודה דשמואל היא אית ליה דכלל גדול בדין אחא דקאמר בריש הפרה (ב"ב דף מו.) א"כ לבי הא למוכר שור וגמלא נגחן ולא לניח ברי ולמוזיק שמא ו"א אע"ג דרבי בכרובות היא דר"ג אכתי הא דרב יהודה (ד) דרב ושמואל היא דלית להו צ"ל כל השבועין (שטותא דף מו, ושם) דלא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם א"כ סברי במנה לי בידך והלה אומר אני יודע חייב דלי לאו הכי חקשי (ה) לה מתניתין דהכל דלא מני לטעמי' בש"ש עסק שבועה ביניהם דלוקמא בש"ש עסק שבועה ביניהם כברייתא דתני ר' אחי התם דריש בן שניהם ולא בין הורשין ואינהו דרשי בן שניהם שהשבועה חלה על שניהן כדתנא ר"ש בן טרפון כדהתם וא"כ לרב ושמואל דפטרי בני' ידענא ו' לא ידענא מודה במקלח אמאי חייב יהא נאמן במה שכתב בבימו דלי בעי אומר אני יודע וי"ל דאין אדם טוען בראונו אינו יודע דפרישית במתני': **רב** נחמן ור' יוחנן אמרי פטור. צבבא קמחא (דף ק"ח, ושם) ובפ"ק דכרובות (דף יב: ושם) פי' בקונטרס פטור היינו קודם שניתקה שבועה היסת אבל אחר שניתקה שבועה היסת חייב לישבע שאינו יודע דא"כ כל נחבע יאמר אני יודע ויהיה פטור מכלום: **ד"ה** כגון עסק שבועה ביניהם. מ"מ במציעתא ששוכר טוען ברי ומשאל שמא פטור השוכר שבועה שאין המשאל יכול להשיבו מספק אע"פ שמודה לו במקלח וא"כ דמשמע הכל דלית ליה לרב נחמן מחייב שבועה ואין יכול לישבע משלם וצ"ל כל הנשבעין (שטותא דף מו, ושם ד"ה הלכתא) גבי הוי שניהן חסודין על השבועה חזרה שבועה למקומה דברי ר"מ ר' יוסי אומר יתלוך והם עבד רב נחמן עובדא דיתלוך כר' יוסי וי"ל דמוקי מתניתין דהכל כר"מ ומפרש למקומה היינו למחייב לה כדפריש' ר' אבהו אבל אינו סבר כר' יוסי אבל קשה דב"ה (ב"ב דף נז, ושם ד"ה וכל) משמע דהכלה כר' אבהו דאיתיהו אמוראי בתראי מיניה ראייה לפסוק הלכה וק"ל כרב נחמן בדיני ועוד דב"ל כל הנשבעין (שטותא דף מו, ושם ד"ה מתוך) גבי יתומים מיתומים לא יפרעו אלא בשבועה דלמרי ברי ושמואל לא שנו אלא שמת מלוה בחיי ליה אלא מת ליה בחיי מלוה כבר נתחייב מלוה לבני ליה שבועה ואין אדם מוריש שבועה לבניו דסברי דלא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע או חובע או נחבע משלם אלא פטור ופליגי אדר' אלעזר דאמר * יורשין נשבעין שבועת יורשין וטועלין וסבר ר"א כר' אבהו דמתוך שאינו יכול לישבע מי שהוא חובע או נחבע משלם הגבועה וקאמר התם (דף מה): כיון דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר דעבד כרב ושמואל עבד דעבד כר"א עבד משמע דרב ושמואל עיקר הוי כמו דר' אבהו והתם אית מוזכר דרב נחמן ולא מסתפק אלא ברב ושמואל ור"א וגרשה לר"ס דבכנסת וצ"ל לא ידענא הלכתא כר' אבהו דמתוך שאינו יכול לישבע משלם והתם מודה אפי' רב נחמן וכשניהן חסודים הלכה כרב נחמן ור' אבהו מלי מטעם דר' אבהו כיון דלית יכול לישבע הגבועה משלם והחובע לא יטול ולכן יתלוך והא דקאמר התם רבותיו שצ"ל דלמרי חזרה שבועה למחייב לה ומייתי מנסכא דר' אבהו לאו משום דר' אבהו סבר כרבי מאיר אלא דקאמר התם מדברי ר' אבהו דסבר בנסכא מתוך שאינו יכול לישבע משלם יש לנו לומר דליהו נמי פ"י מילתיה דרבי מאיר למקומה למחייב לה ודוקא בחשוד המחייב שבועה דלמרי חזרה שבועה דרבנן כגון פוסג שטריו ופוגמת חבובתה ומתה ופטלו קמי יתמי לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע מפסדין דלמרי רב פפא (שם) הפוגם שטריו ומת יורשיו נשבעין וטועלין היינו טעמא דשבועה דרבנן לא אמרינן מתוך שאינו יכול לישבע משלם כדמשמע לעיל פרק קמחא (דף ה.) גבי ההוא רעיא לבר מיתומים

לקמן ק"ח.
שטותא מת.

הגרות הב"ח
(ה) ר"ה ביום כו' וכן מנגלגין בספק (ב) אפי' שאינו דומה שבוטא חזת כיון דהויא כעין: (ג) תוס' ד"ה רב הונא ורב יהודה אמרי חייב רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור כדאמר רב נחמן כגון שיש

גליון הש"ס
תוספות ד"ה לימא וכו' הוי כאלו תרתייהו מוחזקים. עיין לקמן דף קטז ע"כ תוספות ד"ה לימא:

[צ"ל כר"ג]